

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond: o dată 7 cr., a dóua órá 6 cr., a treia órá 5 cr., și de fiesce care publicatiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea, să se adreseze la »Redactiunea și Administratiunea Unirii« în Blaș.

Anul VIII.

Blaș 30 April 1898.

Numérul 17.

Școli amenințate.

Ministrul de culte și instrucțiunea publică a promis nu de mult, că va mai înființa o mie de școli de stat.

Legea din 1868 îi dă dreptul la acesta, și dacă el ar înființa școlile de stat fără de surparea școlilor confesionale, n'am avé nici un temei legal de a ne plânge.

Înse ministrul voesce, să înființeze școlile de stat în contra prescrierilor legii din 1868 și surpând școlile confesionale.

Paragraful 80 din articolul de lege XXXVIII din 1868 impune ministrului datorința, ca școlile de stat să le înființeze exclusiv cu spesele statului, „tisetán államköltéségen“.

Cu tóte acestea protopretorii și inspectorii scolastici regesci fac presiune asupra reprezentanțelor comunelor politice, să aducă hotăriri, că toți locuitorii comunelor politice, fără deosebire de naționalitate și confosiune, vor presta lucru cu palma și cu jugul la edificarea școlilor de stat, vor plăti taxa pentru fondul de pensiune al învățătorilor și pe lângă aceea vor contribui câte 5% după darea directă de stat pentru susținerea școlilor de stat.

În urma unei ast fel de hotăriri, școla confesională greco-catolică din respectiva comună este amenințată în esistența sa, pentru că credincioșii noștri pe lângă sarcina grea, ce o au cu susținerea școlii confesionale, plătiind în cele mai multe casuri preste 5% după darea directă pentru cea școlă, sint siliți a lua asupra-și o nouă sarcină pentru școla de stat.

Acéstă sarcină duplă, între împrejurările economice de tot nefavorabile de astăzi, credincioșii noștri nu o pot suporta în cele mai multe casuri, și ast fel ei trebuie să jertfescă școla lor confesională școlii de stat.

Este dureros înse și aceea, că ómenii noștri nu se sciú apéra de machinațiunile îndreptate în chipul indicat în contra esistenței școlilor confesionale. De aceea credem, că facem serviț bun cauzei școlare arétând aci pe scurt, că ce trebuie să facem pentru apérarea noastră.

Înainte de tóte fie care credincios greco-catolic, care este membru în reprezentanța comunei politice, să nu-și pregete a lua parte la tóte ședințele acelei reprezentanțe și mai virtos la acelea, în cari are să se pertracteze

înființarea școlii de stat. Dacă se pune pe tapet înființarea școlii de stat, membrii gr. cat. să se provóce la paragraful citat din lege și să céră, ca școla aceea să se înființeze numai cu spesele statului, adecă fără ca comuna politică și locuitorii ei să contribue nici cât e negru sub unghie pentru înființarea și susținerea ei, căci alt cum se vatémă legea, care trebuie să fie respectată de toți și cu atât mai virtos de o corporatiune politică, cum este reprezentanța comunală.

Dacă membrii greco-catolici ar rămáne în minoritate, ei să-și procure încă în aceea-și zi o copie de pe concludul reprezentanței comunale, și acela să-l comunice senatului școlar parochial greco-catolic, care apoi în timp de 8 zile nesmintit să apeleze acel conclud la comisiunea administrativă comitatensă (vármegyei közigazgatási bizottság).

Dacă acéstă comisiune administrativă nu ar nimici concludul reprezentanței comunale, senatul școlar parochial în timp de 8 zile de la inmanuarea decisiunii, în sensul articolului de lege XXVI din 1896, să apeleze la Judecătoria administrativă din Budapesta (m. kir. közigazgatási Biróság) ca la forul ultim.

Aceste apelațiuni să se motiveze după împrejurările locale, dar mai ales cu aceste argumente:

1. Școlile de stat în sensul paragrafului citat 80 din articolul de lege XXXVIII din 1868 trebuie să se înființeze numai cu spesele statului. Prin urmare ori ce sarcină pusă asupra comunei politice și a locuitorilor ei este contrară legii, și prin urmare concludul reprezentanței comunale trebuie să se nimicescă.

2. Membrii unei comunități bisericesci, cari susțin școlă proprie confesională, în sensul paragrafului 36 din articolul de lege XXXVIII din 1868, numai atunci și numai întru atâta pot fi obligați a contribui și pentru școla de stat ori pentru cea comunală, când și întru cât suma, ce o dau ei pentru școla lor proprie confesională, nu ar face 5% din darea directă de stat. După ce înse credincioșii gr. cat. contribuesc pentru școla lor confesională mai mult de cât 5% computate după darea de stat, ei nu mai pot fi obligați a contribui nimic nici pentru școla de stat, nici pentru cea comunală.

Aci observăm, că comisiunea administrativă póte să respingă, — pe

cum se întâmplă a dese ori, — apelațiunea senatului școlastic parochial din motivul, că școla confesională gr. cat. nu correspunde recerințelor legii. În contra acestui motiv senatul școlastic apelând la Judecătoria administrativă reg. unгурéscă din Budapesta să arete, că după paragraful 15 din articolul de lege XXXVIII din 1868 credincioșii gr. cat. numai atunci pot fi obligați a contribui și pentru școla comunală ori de stat, când nici după trei admonițiuni date de ministrul de culte și instrucțiunea publică pe calea superiorității bisericesci nu ar fi voit ori nu ar fi putut, să-și pună școla proprie confesională în stare correspundătoare legii.

Am indicat numai unele argumente, cu cari ne putem apéra pe cale legală școlile noastre de nimicire. Pot fi înse și alte argumente, cari nu se pot indica fără de a cunoște împrejurările locale și speciale. De aceea ómenii noștri în cas, când nu ar sci, ce să facă, să întrebe pe cei ce sciú, să le dea sfat, și în cas extrem să céră sfat de la autoritatea școlară superióră. Un lucru înse trebuie să se aibă în vedere, și a nume că în ast fel de cestiuni numai prin recurs făcut ip *termin legal* se póte ajuta, ér cei ce nu observă terminii legali, pot cadé cu dreptatea în mână.

Revista ilustrată este greu atacată de „Telegraful Roman“ din Sibiu (Nro 39), pentru că se dă preoților pe „intențiuni“. Noi încă reprobăm aspru ori ce vindere de cărți și ziare pe liturgi și dorim, ca acest abus să înceteze cât mai curénd, căci alt cum preoții cad în mare osindă.

Înse fiind că „Telegraful Roman“ presentă acest abus ca o specialitate greco-catolică, de care este scârbit, ne ținem datorință a aminti aci, că noi putem aréta și numele unor preoți greco-orientali, cari s'au dat de greco-catolici, numai ca să póta primi intențiuni de la „păpistași“. Credem, că acéstă gheșeftărie este și mai scârbósă de cât cea amintită de „Telegraful Roman“. De aceea să-și măture domni de la acéstă fóe înaintea casei proprii.

Nimicirea dreptului de întrunire. — După principiile fundamentale ale constituțiunii ungare dreptul de întrunire al cetățenilor, până mai înainte cu câți va ani se putea exercita nelmpedecat.

Nu era adecă de lipsă alt ceva, decât ca ori ce întrunire să se insinue la auctoritatea politică cu 24 óre mai înainte.

Încetul pe încetul acest drept cardinal al cetățenilor s'a restrîns, ér astăzi putem zice, că nu mai există.

Mai întâiu a enunțat în mod volnic ministrul de interne, că adunări de cetățeni aparținători unei singure naționalități nu se pot convoca și prin urmare nu se pot ține.

Cu ocaziunea mișcărilor socialiste ministrul a mers mai de parte și a dat o ordonanță, în sensul căreia nici o adunare de popor nu se poate ține fără de *concesiune* de la auctoritatea politică.

Acum înse, după cum ne spune „Hazánk” în numărul 99 din anul curent, ministrul de interne a dispus, ca adunările populare să nu se permită, dacă cei ce le insinuă, nu dovedesc, că sînt imputerniciți spre această de respectivii cetățeni, cari vreă, să se întrunescă.

Orî cine pôte vedé din cele amintite, că pe venitor numai ast fel de adunări se vor mai puté ținé, cari aă de scop preamărirea guvernului, ce nimicesce tôte libertățile publice.

Congrua acatolicilor.

În ședința dietală din 20 a c. *Mezei Mór* apără proiectul din punct de vedere jidovesc și polemizând cu opoziționalii zice, că religiunea jidovescă nu e indiferentă pentru stat. E o greșelă a crede, că Jidovii nu ar fi organizați. E drept, că ei nu susțin școlii medii, dar e fals, că ar eschide din școlile confesionale pe pruncii creștinilor. Zice, că religiunea jidovescă e cea mai scumpă dând contribuție și pentru bucătura, ce-o mănca cine va.

Molnár János reflectând la discursul lui *Werner* zice, că partidul poporal e amic al naționalităților ca și al fie căruia om, nu e înse amic al agitatorilor naționaliști. Poftesce, ca naționalitățile să fie patrioți buni și să învețe unguresce. Nu voesce a magiarisa cu forța. Dacă nu e bună legea de naționalități, pentru ce nu se revede? Dacă e bună, pentru ce nu se execută? Proiectul e injust pentru catolici, cari fac majoritatea populațiunii. Ei își vor plăti congrua proprie și pe lângă aceea și jumătate din congrua necatolicilor.

În ședința din 21 a c. a vorbit în contra proiectului *Rakovszky*, éră pentru el *Pulszky Agost*. Acesta s'a ocupat în deosebi de vorbirile deputaților sași, cărora le impută, că pătinesc de grandomanie. La aserțiunea Sasului *Meltzl*, că Sașii de 800 de ani și-au apărât pămîntul și cultura, adauge, că aă făcut-o această cu ajutoriul Ungariei. Négă îndreptățirea numirii de pămînt săsesc. Acel pămînt, pe care Sașii îl numesc săsesc, e pămînt regiă, în care regele a colonizat pe Sași. La pretensiunea Sașilor de a fi ascultați în cestiunea congruei ca confesiune deosebită, observă, că în urma legii din 1895 Sașii nu sînt și nici nu pot să fie confesiune deosebită ei sînt episcopatul de limbă germană a confesiunii augustane ungare. Ei nu sînt confesiune deosebită săsescă, atare confesiune protestanții nu recunosc. Ei numai din indulgența statului ungar formeză episcopatul deosebit. Nici nu este corectă numirea, ce și-o dau ei de „Siebenbürgische Landeskirche”, căci sînt în Ardeal și alți augustani. Deputații sași zic, că biserica lor se împărtaşesce mai puțin din subsidiul de stat. „Mă rog

de iertare,” zice *Pulszky*, „și aceea e fapt, că Ungaria nu are nici o confesiune, pôte că neescepționând nici cea romano-catolică, care să se fie împărtaşit de mai mare sprigin din partea statului tot de una și în tôte, și numai la aceea îmi permit a mă provoca, că nu e nici o confesiune, cu excepțiunea organismului bisericesc săsesc din Ardeal, care să fie căpătat urbarial împreunat cu credincioșii altor religiuni, respective să fie primit desdaunarea de zecime, cum aă primit Sașii de la Iobagii români, așa dară de la cei de altă confesiune, de a căror lipse sufletesci nu s'aă îngrijit nici o dată și sub nici o împrejurare.” Pe când la cei alaiți protestanții episcopul e și paroch, Sașii aă cerut episcopie deosebită și aă obținut pe timpul lui *Bach* pentru ea 6000 fl. Ceea ce se dă acum altor confesiuni, Sașii aă primit deja și încă cu interese cu tot. Nu stă, că pe basa acestui proiect ei nu s'ar împărțăși de ajutor. În urmă recunósce cultura și patriotismul poporului săsesc, dară bagă de vină conducătorilor.

În 22 a c. *Pader* numesce botniță proiectul present, al căruia autor e *Tisza Kálmán*, care în vorbirea sa din zilele trecute a tradat cea mai mare netoleranță. Nu primesce proiectul, căci el e un fel de secularizație, fiind că din banii catolicilor se plătesc aceia, cari aă pãrtinit politica bisericescă.

Pastorul reformat *Marjay* aă proiectul de rău, de ore ce în el nu se cuprind și catolicii. El e numai o elemosină și e nedrept punënd pe aceea-și tréptă cu teologii calvini pe rabinii ignoranți, cari vin din Galiția. Preoților li-se dă prea puțin în raport cu sublima lor chemare și cu marea lor responsabilitate.

Lakatos zice, că guvernul până acum a lucrat prin violență și bani la alegeri. Acum voesce a deobliga la această pe preoți, credënd *Bánffy*, că așa alegerile vor costa mai puțin. E un bacșiș, ce-l dă acest proiect aceluia, cari aă spriginat politica bisericescă. Ca protestant mulțamesce contelui *Zichy*, că apără autonomia protestantă.

Kálmán Károly combate proiectul ca pe un fét al falsului liberalism.

Deputatul sas *Trauschenfels* polemizează cu *Pulszky* zicëndu-i, că nu cunoșce bisericile și raporturile lor. Sașii nu se socotesc de confesiune deosebită, ci de biserică deosebită. Ei nu pot primi ajutor vedëndu-și prin el pericolitatea autonomia. Din această cauză nu aă primit ajutor nici pentru școlile sale medii. Biserica săsescă e deosebită și independentă încă de la 1557, când s'a organizat; ea nu e numai un district bisericesc, cum afirmă *Pulszky*. Nu numai istoria, ci și legile de la 1848 aă recunoscut independența bisericii săsesci. Ea de la 1892 pörtă numirea de „biserică transilvană evangelică-augustană”, și nu de „Landeskirche”. Apoi mulțamesce lui *Pulszky*, că recunósce, cum că poporul săsesc e onest și constituie un factor cultural, respinge înse ca neîntemeiată acusa, ce se face inteliginței săsesci.

În ședința din 23 a apărât punctul de vedere al contelui *Zichy* deputatul poporal *Buzáth*, apoi a vorbit referentul *Tuba* polemizând cu oratorii opoziționali. *Apponyi* își apără proiectul său de rezoluțiune.

Ministrul *Wlassics* își laudă proiectul și declară, că nu este amic al despãrtirii bisericii de cătră stat. Față cu *Molnár* arată, că

statul împarte câte 75.000 fl. la an preoților catolici, din cari firesce se împărtaşesc aprópe numai greco-catolicii. Procedura această o va observa, până ce nu se va pregăti congrua catolică. Congrua catolică se va regula din averea catolică și nu de la stat. Față cu *Apponyi* zice, că guvernul voesce a susține bisericile istorice, și arată, că preoții cu cualificațiune mai puțină aă câte 4—6 clase gimnasiale și de comun și curs preparandial.

Terminându-se cu această desbaterea generală, proiectul se pune la vot și se primesce în general respingëndu-se tôte proiectele de rezoluțiune.

La desbaterea specială primul orator a fost *Polonyi*. El urgiteză din nou, să se resólve cestiunea averii catolice stabilindu-se natura de drept a averii. Ce e destinat spre scopuri bisericesci, să se dea autonomiei, éră ce e pentru scopurile instrucțiunii, să se pună la dispoziția statului. Secularizarea o preferă stărilor actuale.

Continuându-se desbaterea specială Luni s'aă primit §-ii 1 și 2 nemodificați.

Marți în 26 a c. s'a primit §-ul 3. La §-ul 4 s'a respins modificarea propusă de *Meskó*, ca să se receră și esamenul de maturitate, primindu-se §-ul nemodificat. — Tot nemodificat s'a primit și §-ul 5. La §-ul 6 s'a încins o discuțiune mai vie. *Kossuthistul Thalyi* a propus, că pe viitor numai la acei preoți să li-se întregescă venitele, cari documenteză, că posed limba magiară în vorbire și scriere; celor ce nu sciă de present unguresce, să li-se pună termin, ca în 3 ani să învețe. Acesta o poftesce și *Makfalvai* și *Madarász* în sensul §-ului 8 al art. de lege VI din 1840, care dispune, ca toți preoții să scie unguresce. Ministrul *Wlassics* nu primesce propunerea. El observă, că executarea articolului de lege VI din 1840 mai ușor se pôte aduce în legătură cu revisiunea legii de instrucțiune. Zice, că mulți preoți nici n'aă avut ocaziune, să învețe unguresce, după ce și azi în fórte multe școli nu se învată în măsură suficientă limba magiară. În unele locuri învățătorii sciă unguresce și tot nu propun, airia nu sciă, dară sînt buni patrioți. De aceea sciința limbii magiare nu e tot de una măsură patriotismului. Nu ar afla de just, ca acei patrioți buni, cari din întimplare nu sciă unguresce, să se lipsescă de întregirea salariului la 400 fl. Cei cu 8 clase aă învățat în gimnasiu. În fine propunerea lui *Thaly* ar da ansă la multe șicanări, căci unde e limita când să se pótă zice, că cine va scie limba magiară? — La §. 7 *Bethlen András* și *Meskó* propun, ca să se enumere taxative delictele, pentru cari preotul pôte fi lipsit de întregirea salariului. *Wlassics* nu accepteză propunerea, și §-ul se primesce nemodificat.

Mercuri s'a prezentat dietei memoriul consistoriului gr. or. român din Sibiu în cestiunea întregirii venitelor parohiale. §-ii 8 și 9 s'aă pertractat de o dată. Guvernul a respins modificările propuse spre a evita vătămarea autonomiei bisericesci prin dispozițiile acestor §-i și a primit numai modificarea, că ministrul are, să comunice cu auctoritatea confesională acusa, pe basa căreia se dispune cercetarea disciplinară în contra vre unui preot.

Joi s'aă debătut cei alaiți §-i ai proiectului cu o modificare neesențială. Propunerea lui *Madarász* de a efectui întregirea

salarelor nu în nouă, ci în trei ani, ministrul n'a acceptat-o din motive financiare. Din §. 11 p. 6 la propunerea lui Jagics se lasă a fără cuvîntul „în viitor”. §-ii 12 și 13 se primesc fără discușiune. La §. 14 a vorbit Thaly, §-ul înse s'a primit nemodificat. §-ii 15 și 16, 17, 18, 19, 20 și 21 de asemenea s'au primit nemodificați. La propunerea ministrului Wlassics s'a adans §-ul, că legea se estinde pe tot teritoriul statului ungar cu excepțiunea Croației-Slavoniei. În 29 a c. proiectul s'a primit și în a treia cetire.

Revistă bisericească.

Roma.

Sfinția Sa Leo XIII în 23 a c. cu mare pompă a primit pe peregrinul belgian în număr cam de 1500 de persoane, între cari mulți muncitori de prin fabrici. Sfinția Sa cu ocaziunea primirii era asistat de cardinalii Vanutelli, Moceni, Rampolla, Agliardi, Ferrata, Cretoni și Machi, pe cum și de mai mulți prelați. La salutarea omagială ținută în limba franceză de către Msgr. T'Serclas Papa a răspuns tot în limba franceză manifestându-și simpatia, ce o nutrește față cu Belgianii, încă de pe când era nunțiu apostolic în Belgiu. Apoi laudă alipirea Belgianilor de S. Scaun Apostolic și lupta lor pentru credință și pentru cauza bisericii. Reflectând la cestiunea lucrătorilor îndemnă și pe aceștia și pe fabricanți, să se conformeze principiilor espuse de Papa în enciclica dată în cestiunea acésta. Entuziasmul produs în peregrini prin cuvintele Papei nu se pôte descrie.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Se anunță, că guvernul ungar și cel austriac vor retrage proiectele de legi referitoare la pactul economic și vamal, și se va închia din nou un provisor până la 31 Dec. 1902. Motivul este, că în Austria între împrejurările actuale nu e sperare de a trece proiectele prin parlament.

Comisiunea parlamentară ungară în cestiunea cotel și-a trimis nunțul celei austriace; nunțul e scurt și se reduce la câte va întrebări.

Deputații sași din dieta ungară voesc a forma un club de sine stătătoriu, după ce au ieșit din sinul partidului guvernamental. Acésta indigneză pe Magiari, cari afirmă, că deputații sași cu clubul lor vor face în viitor și mai puține servicii națiunii săsesci. Sașii până acum și unde sînt în majoritate, monopolizează oficiile comitatense și orășenesci, ceea ce nu dovedesce, că națiunea săsescă ar fi apăsată.

Ministrul de interne a dat vicișpanilor ordinul de a împedeca ori ce adunare ori demonstrațiune publică a socialiștilor.

Austria.

În 26 a c. camera deputaților a terminat desbaterea asupra propunerii făcute de opoziția germană de a pune sub acuză cabinetul Badeni. Desbaterea a fost vehementă, și radicalii germani érá au inscenat scandale. La începutul ședinței a vorbit în numele partidului popular creștin Tirolezul Zallinger, care a declarat, că reprobă cele întimplate astă toamnă, în afacerea punerii sub acuză nu va vota, dorind ca parlamentul cât mai curénd să începă o muncă binecuvîntată. Dr Scheicher impută lui Badeni nu numai violarea constituției, ci și stările precare de acum.

La vorbirea fostului vicepresident ceh Dr Kramarz radicalii germani au provocat un sgomot infernal. Ajungénd lucrul la vot s'a primit propunerea Germanilor de a pune sub acuză cabinetul Badeni. La votarea nominală au fost 175 voturi pentru și 167 în contra propunerii. Învingerea stîngii germane, cu care au votat social-creștinii și democrații, se esplică așa, că grosul partidului popular catolic s'a abținut de la votare.

Ședința parlamentară din 27 a c. a fost liniștită. Ministrul president și-a espus planul de a rezolvi cestiunile de limbă, fiind ascultat cu atențiune de tóte partidele. El arată, că rezolvirea acestora până acum se considera ca o chemare a esecutivei, adecă a guvernului; acesta era sistemul birocratic, față de cel autonomist, care cestiunile de limbă voesc a le trage în sfera de drept a dietelor provințiale. Regimul actual consideră cestiunea din punctul de vedere al statului, de unde la rezolvire au să concurgă regimul și dietele provințiale, dară tot o dată și statul prin legislativă. Pentru ca ea să se resolve spre mulțămirea dreptelor postulate a tuturor naționalităților, ministrul propune, să se esmită o comisiune parlamentară permanentă, care să discute tóte cestiunile privitoare la limbă, și numai după ce în comisiune se va ajunge la o unire în principiu, să se purcedă la codificare. Până ce și-a terminat comisiunea lucrările sale, deputații să se pună pe lucru serios spre a ridica éráși vađa parlamentului, care a scădut fôrte mult în timpul din urmă.

Spania și America.

Răsboiul între Spania și Uniune Spaniolii nu l-au dorit, dară au fost siliți, să-l primescă. Avantajul Spaniei stă în armata și marina sa escelentă, dară îi causează mari îngrijiri lipsa de bani și depărtarea cea mare de coloniile sale americane. Statele unite n'au armată așa disciplinată, au înse bani și se luptă ca și acasă. Până acum conflicte mai însemnate între părțile beligerante nu s'au întimplat. Năile americane au încunjurat Cuba și au provocat din nou la lucru pe insurgenți. Se zice, că năile spaniole au, să să atace cetățile maritime americane. O luptă navală mai mare se așteptă în curénd la Manilla.

Corespondințe.

Din Diecesa Gherlet.

Muncitoriul de pămînt, când se întorce cu apusul sórelui de la lucrul câmpului, mulțămesc lui Dumnezeu, că l-a dăruit cu o zi senină, în decursul căreia a udat glia pămîntului cu sudorea feței sale, și zice, că nu dimineța, ci sara în apusul sórelui se pôte judeca, care zi este priinciosă pentru economie.

Este o aseménare fôrte nimerită între lucrul plugariului și al provedinței divine, carea lucră terenul societății omenesci prin indiviți singuratici, popóre și religiunii, cari desvoltându-și activitatea lor pe lângă róua harului ceresc fecundeză și prin sudorile lor crunte stôrse de zelul misiunii în cercul prescriș de chemarea lor, croit prin scopul societății, sub a căruia drapel a jurat credință.

Până trăesc ómenii, muritorii îi clasifică de mari și mici conform pusețiunii, carea au ocupat-o în sinul cutărei însoțirii, le ridică monumente celor mari spre a le eternisa memoria în analele posterității. Ér pe aceia, cari au fost investiți cu un rol subordinat în ambitul însoțirii, nu-i bagă în samă, de și este sciut, că pe cum la un locomobil și pãrticea cea mai neînsemnată este dătătoare de direcțiune și e nedispensaveră în construcția aceluia, așa și în mersul afacerilor sociale, politice, naționale și bisericesci au fost și sînt atari indiviți, de și rari nantes în gurgite vasto, atari indiviți, cari și de nu sînt conducători, totuși prin înțelepciunea lor, zelul învăpăiat, abnegațiunea de sine, stăruița mai mult de cât de fer și iubirea sinceră de religiune și neam desbrăcată de molocul egoismului, împreunată cu resigatiune sacrificătoare au promovat și promovéză interesele însoțirii națiunii și bisericii fîntitoare spre regenerarea sermanului nostru popor român prin religiune și cultură. Sînt ómenii, pe cari lumea modernă dedată cu faptele sensaționale îi aprețieză de mari, dar au inimă mică, până când din contră sînt ómenii, pe cari lumea nici că-i înșiră în rîndul celor ce muncesc pentru binele comun și-i aprețieză de mici, de óre ce nu fac sgomot prin faptele carității, dar aceștia sînt ómenii cu inimă mare, cari cuprind în sufletul lor durerile, ranele și doririle tuturor și ale societății, pentru a căreia scop lucră. Sînt ómenii, pe cari lumea, răpită de curentul șovinistic al opiniunii sinistre, până când își desvoltă activitatea pe cutare va teren, îi adoréză de bărbații binelui comun și numai după ce le apune sórele vieții, se convinge, că în decursul întregii activității au fost conduși nu de iubirea scopului, pentru a căruia ajungere ar fi trebuit să militeze, ci singur de egoismul mârșav, al căruia idol tēmăie este banul, până când unii, dar puțini, desvoltându-și activitatea lor în liniște și privind la scopul final al însoțirii, în care cuprind loc, pe cum au privit filosoffi de la răsărit la stéua apărută în orizon și conducătoare la peștera, unde s'a născut Christos, în tótă viața lor nu trăesc pentru sine, ci desbrăcați de iubirea eului puterile spirituale și materiale și-le sacrifică desevărsit scopului bisericii și némului lor.

De un atare bărbat îl prețnesce clerul, inteligința, învățătoria și poporul din diecesa Gherlet pe M. On. Lazar când va.

Huza, fost protopop onorar și notar consistorial, al cărui sôre a apus în orizontul activității pămîntene bisericești și naționale la 24 Martie a. c.

Fasele vieții în scurt i-au fost următoarele: S'a născut la anul 1832 în comuna Mica comitatul Solnoc-Doboca din părinți mirenți și sêraci. A studiat școlile elementare în Deș la Franciscan. Gimnaziul l-a frecventat în Blaș, unde se susținea din puterile sale proprii. Tot în Blaș a ascultat și teologia. Ordinat a fost de preot la 1859 de episcopul Alexi, care cunoscându-l însușirile eminente în dată l-a aplicat la cancelaria episcopescă din Gherla. La 1867 a fost numit de cătră de pia memorie încă pe atunci episcopul Vancea de notar consistorial, în care calitate a funcționat până la morțe. De două ori a fost candidat și de canonic.

Dînsul a fost adevăratul Lazar din s. Scriptură, care în decursul activității sale de 39 de ani a fost într'adevăr omul iubirii, și putea zice cu Apostolul nêmurilor: „Tuturor tôte m'am făcut.” A fost un bărbat accesibil durerilor și doririlor tuturor; a fost un muncitoriu cu sacrificarea puterilor sale neasemănăvăr în diecesă; a fost un confrate preot, în a căruia inimă nu s'a putut încuibă fățaria dominantă azi și une ori lăudată și exploatată pe tôte terenele vieții omenesci. A fost un creștin devotat, care subtrăgându-și de la gură și-a întins bucată la tineri flămîndi destinați pentru cariera culturii populare române. A fost un consăngean, care cu abnegațiune și sacrificiu, ce întrece datina ômenilor seclului, s'a nisuit a ridica la nivelul educațiunii morale, religiose și culturale pe toți membrii familiei sale, cari au voit, să-i pricëpă intențiunea înaltă de a-i forma indiviđi conlucrători spre regenerarea națiunii noastre române prin religiose și cultură. Și-a iubit națiunea, pentru că subtrăgînd de la sine din puținul său câștig a sacrificat tot de una în mod exemplar pe altariul națiunii; a fost părintele sêracilor, studenților și preparanđilor miseri în așa măsură, cât cei ce au venit în atingere mai intimă cu dînsul, mărturisesc, că pe lângă tôte modestia li-s'a declarat, că a sacrificat în viața sa 27.000 fl. spre scopuri naționale filantropice, mângăerea sêracilor, ajutorarea tineretului, creșterea membrilor din familia sa.

Și la un atare cine să-i redice monument?

Monumente, cari le ridică lumea, le sfarmă mâna cea neîndurată a timpului. Deci clerul, învățătorii și poporul român din diecesa Gherlei îi ridică repausatului Lazar când va Huza în semn de recunoștință un monument, care va brava și furtunile secolilor, adevăratul monumentul recunoștinței multămitore, aderinței și iubirii împletit din cununa rugăciunilor nevestediverve păstrată în sacrariul inimilor fie căruia și a tuturora pentru eternul repaus și memoria neuitată a dînsului în credința vie. că și bunul Dumnezeu îl va dărui cu cununa cea nevestediveră a măririi ceresce; ér noi îi dorim din inimă: Fie-i țărîna ușoră, și memoria binecuvîntată!

Un preot.

Bănat Aprilie 1898.

Clarissime Dle Redactor!

În 3 Aprilie n. a. c. s'a ținut în Petroman adunarea protopopescă a districtului gr. cat. al Ciacovei sub presiunea M. On. D. Nicolau Bolboca protopop districtual. La timpul

prefipt prezentându-se frații preoți districtuali, a nume Simeon Ardelean par. în Folea, Georgiu Muntean parochul Ghiladului, Corneliu Teaha adm. par. în Liget și Romul Iorgoviciu adm. part. în Jebel, după ce ne-am mărturisit cu toții, am celebrat împreună s. liturgie. A fost de față antistia comunală, întregă inteligența din loc fără deosebire de confesiune și o mare mulțime de popor, așa că biserica era îndesită. Cântările le-a executat corul prim civil al plugarilor din loc cu multă desteritate. La finea s. liturģii M. On. D. protopop în o cuvîntare purcésă din inimă adevărat preotescă a învățat poporul despre principiul adevăratului creștinism, pentru care Domnul nostru Isus Christos a mai preferit morțe, numai să-l ducă la învingere.

După s. liturgie presiunea a deschis ședința prin o cuvîntare acomodată, în care arătînd primejdiile, ce amenință interesele noastre bisericești și scolastice, ne provocă și încurajază, ca să fim gata în tot minutul la lupta pentru salvarea celor mai scumpi tesauri bisericești și scolastice și mai bine a sângeră cu glorie în luptă, de cât să ne facem nevrednici de chemarea noastră.

În ședință s'au pertractat următoarele obiecte: 1. S'a ales spiritual pe venitor M. On. D. protopop districtual. 2. S'a ales notar districtual Georgiu Muntean parochul Ghiladului. 3. S'a decis, ca adunările protopopesci să fie ambulante și împreunate cu disertațiunii mai mult pentru poporul credincios, care să fie de față la ast fel de disertațiunii. 4. Ca disertante pentru adunarea viitoare din Ghilad s'a insinuat părintele Corneliu Teaha din Liget. 5. S'a luat spre sciință raportul bibliotecariului districtual R. Iorgoviciu. 6. Luându-se în considerare dotațiunea deosebit miseră a preoților districtuali s'a decis înființarea unui fond preotesc districtual pentru ajutorarea în casuri estraordinare a preoților districtuali.

Acestea sînt rezultatele conferinței protopopesci, după cari dând mulțamită lui Dumnezeu presiunea închie ședința. O specială mângăere am simțit în sufletul meu cu această, ocaziune, că am vădut, că adunările și concelebrările acestea varsă un semn mult timp durabil în inimile credincioșilor, sînt foarte folositoare sufletelor credincioșilor. Mai adaug numai aceea, că ar fi foarte consult, dacă cu ast fel de adunări s'ar începea și mărturisirea credincioșilor din comuna respectivă, unde se ținea adunarea protopopescă.

Marcian.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a Reuniunii învățătorilor gr. cat. din despărțemîntul Ernud pe baza §. 21 stat. reun. se convocă pentru semestrul II al acestui an pe ziua de 5 Maiu st. n. a. c. (St. George) în școla gr. cat. din Șeulia română.

Program: 1. Invocarea Spiritului sfînt prin participarea membrilor în corpore la servițiul divin la 8 ore a. m. 2. Deschiderea ședinței prin presiunea. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Cetirea raportelor. 5. Incassarea tacselor de la membrii ordinari și alții. 6. Prelegere practică cu elevii școlii gr. cat. din Șeulia română prin Dumitru Muntean inv. în Cucerdea rom. și critică asupra ei. 7. Alegerea temelor și designarea persónelor, cari vor ave, să diserteze și să țină prelegere practică de model în adunarea viitoare. 8. Cestiunea înființării bibliotecii

despărțemîntului și procurarea protocoalelor pentru despărțemînt. 9. Alegerea oficialilor. 10. Propunerii diverse. 11. Statorirea locului și timpului adunării viitoare. 12. Alegerea unei comisiuni de 2 membri pentru verificarea proceselor verbali. 13. Închiderea ședinței.

La această adunare invităm cu tôte căldura atât pe membrii reun. despărțemîntului, cât și pe directorii școlilor, pe cum și pe alți spriginitori ai intereselor scolastice.

Petrlaca română în 21 April 1898.

Vasile Orăsan
președinte.

Dumitru Muntean
notar.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor români gr. cat. din despărțemîntul protopopesc al Murăș Ludosului își va ține adunarea sa la 5 Maiu st. n. în localitatea școlii confesionale gr. cat. din Murăș Lechința. La această adunare sînt invitați a participa toți învățătorii români din acest protopopiat, Preaonorații Domni preoți ca directorii școlii, pe cum și alți binevoitori ai școlii românesce.

Program: 1. Dimineta la 8 ore asistarea în corpore la chemarea Spiritului sfînt. 2. Deschiderea ședinței prin presiunea. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Ascultarea prelegerii practice din matematică și pomărit ținută cu elevii de George F. Negruț învățătoriu în M. Lechința. 5. Observări și aprețări asupra prelegerii ținute. 6. Raportul cassariului și a bibliotecariului. 7. Incassarea tacselor. 8. Propunerii și interpelări. 9. Designarea persónel, a locului și a timpului pentru adunarea procsimă. 10. Alegerea oficialilor. 11. Alegerea unei comisiuni pentru autentificarea protocolului.

Coc la 21 April 1898.

Ioan Coman
președinte.

Iuliu Petricaș
notariu.

Convocatoriul.

Adunarea de primăvară a învățătorilor gr. cat. din despărțemîntul Murășului îndatoresce prin acesta pe toți învățătorii aparținători acestui despărțemînt ca membri, și tot o dată presiunea face un călduros apel cătră toți bărbații amători de școlă și de agendele învățătorilor, să binevoescă a se presenta la adunarea acestei reuniuni, care se va ține Sâmbătă în 7 Maiu st. n. a. c. în comuna Sântana de Murăș (Maros Szt Anna) cu următoarea

Programă: 1. La 9 ore a. m. adunându-se membrii în localitatea școlii cântă „Împărate ceresc”. 2. Ținerea prelegerii practice din mates cu elevii școlii gr. cat. din Sântana de Murăș prin învățătoriu lor Georgiu Comes. 3. Critica liberă asupra prelegerii prin membrii învățătorii. 4. Deschiderea adunării prin presiunea. 5. Cetirea și verificarea procesului verbal din adunarea precedentă. 6. Susceperea de membri fundatori și ajutatori și incassarea tacselor restante de la membrii ordinari. 7. Cetirea disertației de Teodor A. Bogdan învățătoriu în Șamsudul de câmpie. 8. Designarea membrilor, cari la adunarea procsimă vor ține prelegeri practice ori disertațiunii. 9. Defigerea locului și timpului pentru ținerea procsimei adunări. 10. Alegerea unei comisiuni verificătoare a procesului verbal din adunarea prezentă. 11. Alegerea alor 3 emiși la adunarea generală centrală. 12. Alegerea oficialilor reuniunii pe timp de un an conform §. 23 lit. a. 13. Eventuale propunerii. 14. Închiderea adunării prin presiunea.

Murăș-Sângeorgiu la 10 April 1898.

Ioan Oltean
președinte.

Porfiriu Pop
notariu.

Convocare.

În sensul paragrafului 21 din statutele reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidieceasa de Alba Iulia și Făgăraș adunarea despărțământului M. Ulórei prin acesta se convoca pe ziua de 8 Mai st. n. a. c. ținând în școala gr. cat. din Grind, la care se invită cu totă onoarea dnil preoți ca directori școlastici, dnil învățători aparținători acestui despărțământ, pe cum și altă multă inteligență pe lângă următorii

Program: 1. Participarea în corpore la serviciul divin la orele 7 a. m. 2. Deschiderea adunării prin președinte. 3. Ținerea prelegerii practice și citirea disertațiunii. 4. Citirea procesului verbal din adunarea precedentă, pe cum și verificarea aceluia. 5. Alegerea unei comisii pentru a censura elaboratul „Împărțirea orelor”. 6. Raportul cassariului. 7. Alegerea ori realegerea oficialilor pe an. 1898 amăsurat §-lul 23 din statute. 8. Insinuarea persoanelor, cari la proxima adunare vor ține disertațiune ori prelegere practică. 9. Defigerea locului adunării următoare. 10. Închiderea adunării prin președinte.

Spălnaca la 25 April 1898.

Nicefor Vereșmortean
președinte.

Ioan Deva
notar.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Au dăruit pentru biserica gr. cat. din Zlatna în anul 1898: Stoica Georgiu cu soția Dochita un rînd de odăjdii în valoare de 80 fl., Stoica Ioan 2 prapori de mătășă roșii cu margini și cinci aurii în preț de 90 fl., ér Elena Tomotas prin colecte a înfrumșetat cele 3 uși de la iconostas procurând perdele frumoase. Tot în anul curent s'a cumpărat pentru altariu icona înmormîntării Domnului cu 60 fl. contribuind dnil Iuliu Albini 10 fl., Georgia Vișa 5 fl., Iuliu M. Montani 5 fl., Catarina Lengyel 5 fl.; pe lângă aceea 2 icône în valoare de 6 fl. De 5 ani s'au făcut și alte dăruiri, și a nume au donat: Dna Elena Albini n. Iancu un sticher de valoare de 10 fl., dna Iuliana Radu soția dlui Ioan Radu notar în Pianul de jos două învelitoare de catifea, una pe tetrapod și una pe amvon, cu broderie aurită în preț de 15 fl., Lengyel Catarina m. Farkas o cruce de argint, ér prin colecte și liberalitatea credincioșilor s'au adus un clopot în preț de 505 fl. 20 cr. și 2 rînduri de odăjdii colorate și negre în preț de 100 fl. Cărți cu litere latine în legătură frumoasă au donat: Iuliu V. Albini Liturgierini, Ioan Șerban Pentecostariul și Octoichul, Ștefan Dănilă Euchologiul, Georgiu Scrobote Apostoleriul, ér Aviron Macaveiu din Bucium-Șesa s. Evanghelie. Ioan Luca Ebergényi la intrarea în s. biserică a ridicat o poartă cu 50 fl., a donat o pîtră masivă găurită, cu care la festivități pentru mărirea solemnității se dau salve. Înaltul erar ca patron a renovat s. biserică pe din lăuntru și pe din afară spesând preste 1000 fl., ér la casa parochială și la curtea aceleia a făcut reparatură spesând preste 500 fl. la întervenirea Preanonatului paroch local fiind scutiți credincioșii de la prestarea lucrului cu jugul și cu palma ori la solvirea prețului aceluia de preste 300 fl. Zlatna 26 April 1898. Un membru din curatorul bisericii gr. cat. din Zlatna. — Pe sama bisericii noastre din Pánade au dăruit: Iacob Alecușan și soție-sa un prapor negru de pîr în preț de 12 fl., Ana Ignat m. Poșu un covor pe s. masă frumos lucrat de mîna ei în preț de 7 fl., Veronica Poșu m. Câmpean un covor pe masa proscomidiei făcut de mîna ei în preț de 6 fl.

Mulțămîta publică. În anul curent au contribuit în favorul ajutorării elevilor școlii populare gr. cat. din Sibiu „Auraria” cassa de economii în Abrud 15 fl., „Arieșana” institut de credit și economii din Turda 2 fl.

50 cr., Reuniunea de împrumut și păstrare din *Iva mare* 2 fl. 50 cr., „*Riureana*” institut de credit și păstrare în Opolnoe Mănăstir 2 fl. și dl Dr Nicolai Racda medic în Șeica mare 1 fl., cu totul 23 fl. Subscrișiți ne aflăm plăcut obligați, ca să exprimăm în numele școlărilor miseri sincera noastră mulțămîta și pe această cale pentru fetele benevole. Sibiu în 15 April 1898. În numele comitetului: Iuliu Burdosy președinte. Romul Simu secretar.

Întîmpinare. Primim următoarele șire: Murș-Sângeorgiu 20 April 1898. Clarissime Domnule Redactor! Subscrișul îmi permit cu tot respectul a vă ruga, să binevoiți în colónele „Unirii” a publica următoarele: În colónele din „Pesti Napló” din 15 April a. c. Nr 104 a apărut, respective s'a publicat, că din comuna Murș-Sângeorgiu 300 de Români de religiunea gr. cat. s'au magiarizat făcîndu-se romano-cat. din cauza multor esecuarî și torturi ale preotului nostru Michailă Bucșa. Tóte cele comunicate în numita fôe le declar de neadevărute. Așî dori mult, să știu pe acel corespondent, care a știut ghîci o minciună atât de mare suptă bag samă din unghiile sale. Să-i fie rușine! Noi cu preotul nostru trăim în armonie, prilej de a ne tîngui în contra dsale nici nu am avut, nici nu avem. Ba mai mult, preotul nostru are o purtare esemplară atât în biserică cât și a fară de biserică, în scriere și în faptă un adevărat apostol, ceea ce noué ne servește de onóre, érá conaționalităților de la noi de model între ei. Ioan Olteneșcu proprietar.

Converslune de mare însemnătate. Zi-rului „Osservatore Romano” i-se scrie din New-York, că de curînd a intrat în siul bisericii catolice L. Buckey, eruditul rector al unei bisericii episcopale din New-Port. El de mai multă vreme a avut scrupulii cu privire la doctrina bisericii anglicane și meditînd și cercînd adevărul cu sinceritate și luminat de grația divină s'a convins, că singura biserică adevărată e cea catolică. El a renunțat la tóte beneficiile și onorurile, cari le-a avut ca rector episcopal, și mergînd în Roma a abjurat ereză episcopaliilor făcîndu-se catolic și exprimîndu-și dorința de a se face preot.

Sinódele diecesane gr. or. s'au deschis Duminecă după modalitatea îndatinată. Din raportul făcut în sinodul de la Sibiu însemnăm, că archidieceasa gr. or. a avut în Ardeal în anul trecut 165.373 familii și 735.000 suflete. Numărul celor ce știu ceti, a crescut cu 14000 așa, cât azi 28% știu ceti. Căsătorii s'au închiat 2623. dintre cari 83 fără binecuvîntare bisericescă. Treceți de la alte religii la gr. or. au fost cu 371 mai multe. Se urgiteză catechisarea tinerimii de la diversele școli străine și cu deosebire catechisarea tinerilor aplicați la meserii, căci pe cum zice referentul, numai în Sibiu, Brașov, Sebeș și Orăștie se află preste 300 elevi de meseriași primejdiiți a se perde între elemente străine fără catechisație. La fondul de pensii preoțesc restanțele au fost cu finea anului 1896 de 74.451 fl. Pentru ridicarea salarelor profesorilor seminariilor se cere urcarea subvențiunii, ce o dă statul bisericii greco-orientale. În Sinodul de la Arad a fost vorbă de trecerea gr. orientaliilor la Nazarenism. Episcopul zice, că trecerile nu provin din vina preoților, ci le cauzează ómeni scăpătați materialicesce și moralicesce. În sinodul din Caransebeș se urgiteză studiarea trecerilor la Nazarenism spre a se puté lua măsuri coréspondétore în contra lor.

Dare de samă. Pentru opul meú T. I. „Jertfa creștinilor” au solvit prețul: II. Din diecesa Lugoșului: Rsmii canonicii Petru Pop și Ioan Madincea, On. Demetriu Pop, Demetriu Grecu, Petru Pinteș, Adam Blășescu, Tit Domșa din protopopiatul Lugoșului, Aurel Iechim, Niculaș Lupescu, Simeon Popoviciu. Nicolaș Secășan din protopopiatul Buziașului, Petru Catone, Ștefan Deciu, Ioan Vulcan,

Demetriu Poșar din protopopiatul Vermeșului, Georgiu Telescu, Demetriu Teaba, Vasiliu Bora, Ioan Dumoniú, Georgiu Trăilă, Dr Daniil Fireza din protopopiatul Timișorei, Simeon Ardelean, Georgiu Muntean, Corneliu Teaba, Nicolaș Bolboca din protopopiatul Ciacovei, Panajot Francescu, Dr Laurian Luca, Petru Pop, Luca Lupescu, Vasiliu Deciu, Petru Vălean din protopopiatul Torontalului. (Va urma.) Dr V. Szmigelski.

Școli de stat în comitatul Bichiș. Guvernul are de cuget, ca în timpul cel mai scurt să înființeze în comitatul Bichiș douăzeci și două școli de stat. Dintre acestea numai 8 vor fi menite pentru reformați. Cele alalte trei spre zece vor fi înființate prin comunele nemagiare.

Marinimositatea guvernului unguresc! Aflăm din „Tribuna”, că ministrul reg. ung. de comerț a provocat „Asociațiunea” ca să respingă ajutorul, ce i-l ofere societatea „Transilvania” din București spre a-l distribui învățăcelilor de meseriași, și să se adreseze acestui ministru, și el îi va da în contul bugetului său ajutorul din cesiune. Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului i-a conces ministrul de agricultură 200 fl. pentru acoperirea speselor esposițiunii, ce o va aranja la tómnă, și un premiú de 100 fl. promițînd a conferi o sumă coréspondétore pentru premiarea vitelor de prășilă, dacă se va subșterne ministrului programul reuniunii. De asemenea a îmbiat cu ajutóre și gimnasiul român din Brașov, pe care la cas contrar îl amenință cu închidere.

Advocați noi. Dl Dr Clemente Barbul și-a deschis cancelaria advocațională în Deș, érá dl Dr Ioan Șenchea în Făgăraș.

Vicecomite în Maramurés în locul lui Kutka, care s'a fost sinucis din cauza, că s'au perdat mai multe mil de florenți administrați de el, s'a ales Lator Sándor presidentul scaunului orfanal de acolo.

Banii cei noi. Între proiectele pactului dualistic prezentate camerei deputaților se află și dispozițiunile asupra banilor celor noi. De la 1 Ianuarie 1899 valuta corónelor va deveni obligátore așa, că tóte socotelile de stat, municipale etc. se pot purta numai în valută de coróne. Notele de stat de 5 fl. și de 50 fl. ies din circulație și în locul lor vin bucățile de 5 coróne în argint și bancnote de câte 10 coróne. O monetă de 5 coróne va avé o greutate de 23 grame. Se vor bate cu totul 19.200.000 monete de câte 5 coróne. Nouéle bancnote de câte 10 coróne vor avé forma și caracterul bancnotelor băncii austro-ungare.

Scumpete. În săptămána acésta s'au ridicat de o dată prețurile cerealelor și ale altor mărfuri atât în Europa, cât și în America. Urcarea acésta se ascrie erumperii războiului dintre Spania și Uniunea americană. prin ce s'a îngreunat transportul. La bursa din Budapesta grăul s'a urcat până la 15 fl. 50 cr. maza m. De două zile érá a început a scáde prețul cerealelor.

Ministrul de război și bicicliștii. Ministrul comun de război a interzis militarilor activi a intra ca membri în vre un club ori societate de bicicliști. Motivul interzicerii, pe cum se crede, este, că cluburile acestea fac politică.

Cas de mórte. On. Ioan Florian preot disponibil în Bercheș a repausat în 2 Aprilie 1898 în etate de 61 ani și 34 ani preoției.

În veci amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Începuturile picturii creștine.

(Continuare.)

Din reprezentările istorice împrumutate din istoria L. V. și N. se poate afla, că într'însele încă hotăria o intențiune determinată, o direcție simbolică așa, că scenele reprezentate să fie ușore de înțeles și instructive. Așa se nutria prin îndrumarea la împărăția veșnică sperarea și încrederea în mijlocul persecuțiilor și martiriului. Nu punctele critice de moment istoric mai mare în povățuirea dumnezească a poporului celui ales, nu momentele cele mai sfinte din istoria patimilor Domnului Ies la ivelă în picturile acestea, nici scenele mai mișcătoare și de efect mai dramatic ale revelațiunii, ci aproape toate reprezentările se referesc la părțile învățării dumnezeiești cele mai pline de mângâiere și blândetă și mai nutritoare de sperare. Credința acestor creștini a fost mai vie și mai pătrunsă de încredere, cercată fiind în persecutare neîncetată. Problema lor a fost cea a suferinți în răbdare. Cărarile lor au fost spinose, și ei simțiră totă amărăla căii, pe care Isus și-a purtat crucea din Ierusalim până pe muntele căpăținii. Aprupe neîntrerupte scene de ale suferinței, martirii sângerose, chinurile a nume inventate împrejurară cărarea vieții lor și-i siliaă, să-și îndrepte privirea spre împărăția păcii veșnice. Când din viața socială, în care toți îi întâmpinaă cu vrășmășie și cu brutalitate, grăbiaă în spațurile acestea subterane venerabile, atuncia inima chinută doria de apele mângâierii, bucuriei și sperării, în ce chip dorește călătoria de isvorul oasei după călătoria lungă și grea prin năsipul pustiei. Ochiul lor obicinuit cu suferințe poftia, să vadă trăsăturile acelea blânde ale istoriei dumnezeiești, la cari ei să se potă odihni și din cari să potă dobîndi putere și bucurie de a trăi și de a muri. Simple ca și catechismul poporului, blânde și mișcătoare, inspirate de o limpede și hotărîre cuceritoare și recreătoare a voinței, icônele aceste de jumătate istorice și de jumătate simbolice sînt tot de o dată și un comentariu, care face pe privitoriu, să gîndescă și să simțescă asemenea eroilor acelora, pe a căror umeri puternici s'a înălțat biserica, împărăția, ce Dumnezeu și-o a întemeiat pe pămînt. În ce chip silințele acestor mărturisitori aleși ai credinței s'au lămurit de ori ce scop lumesc, așa și picturile acestea încă sînt lipsite de toate mijlocele lumesci de a îndupleca. Ele sînt simple, adevărate, neîmpodobite și blânde în tocmai ca și spiritul acela al sfințelor Scripturi, de care sînt pătrunse. Ele istorisesc pe scurt, în formă modestă, cu mijlocele cele mai puține.

Reprezentarea căderii strămoșilor și cea a lapedării lui Petru reamintesc păcătoșenia firii omenești și spune, că umilința e temelul vieții creștinești, temelul ori cărei virtuți, și că de umilință a avut mai pe sus de toate lipsă mărturisitoriu în cercările cele grele ale vieții sale. Dară în ce chip cunoștinței proprii umilite nu-i lipsesc grația, așa sperarea în minunatul ajutoriu al Domnului, care e puternic în cel slab, încă se nutrește aci prin reprezentarea lui Noe în corabie, prin a lui Daniil în gropă leilor, prin a celor trei tineri în cuptoriu, prin a trecerii celei minunate prin Marea roșie, prin a scăpării de aleșirile Egiptenilor, prin a vieții lui Iona. Pentru ca omul să merite ajutoriu acesta, servițiu acela, care-l prestă Dumnezeu celui adevărat, are, să fie zelos și neadurmit și gata spre jertfă, pe cum învață icônele ascultării lui Avraam și ale rivnei celei sfinte a lui Moisi. Încrederea umilită e urmată de ajutoriu minunat al Domnului, pe cum învață icônele vindecării orbului și slăbănogului. Isvorul de apă vie curgătoare în viața de veșt bucuroș se deschide pe sama celuiia ce bate cu intenție curată; asta o dovedesc reprezentarea lui Moisi, cum lovesce în stîncă, din care curg apoi ape, și reprezentarea Samarienei la fântâna lui Iacob.

Prin reprezentarea săturării celei minunate a miilor de ómeni sufletul se întărește cu aducerea a minte de nutremitul spiritual, de cina sfintei Eucharistii, carea împărtășește sufletului viață nemuritoare. Icônele înviării feței lui Iair și a tinerului din Nain

aduc a minte de Isus, cel ce e domn preste viață și mórte și vieță trupul și sufletul. Multele icône ale înviării lui Lazar țin tréză sperarea în înviarea morților. Înălțarea lui Ilie la cer reamintesc înălțarea lui Christos și împoșpeteză credința în triumful, la care va ajunge óre când mărturisitoriu credinței.

Caracterul simbolic al icónelor acestora îl dovedesc nu numai alegerea și dispunerea obiectelor lor, ci și concipiarea acestora. Puținele figuri, din cari se compun icônele acestea, se înfățișeză cu atâta liniște și așa de lipsite de patimă, așa de tot înzestrate cu caracterul istorisirii epice, cât ele pot, să se privească numai de purtătorii unor idei. Le lipsesc ori ce trăsătură individuală și hotărîță. Chiar și Mântuitoriu se înfățișeză în icônele acestea în tot de una ca tiner, blând și pacinic. Înfașurarea acesta va adevă, să reamintescă pe Cuvintul lui Dumnezeu numai în starea lui de gloriificare. Corabia lui Noe are proporții așa de mici, cât străpunându-se în realitate abia ar puté, să porțe și numai pe Noe singur. Proporțiile cuptoriului sînt așa de mici, cât abia încap într'insul cei trei tineri. Toate acestea dovedesc, că aci avem de a face cu o scrisore ieratică, cu statorirea unui ciclului de icône împrumutate din istorie, în care de multe ori se repetesc numai singuraticile părți ale compoziției, ca și cum ele ar fi de ajuns spre a pune înainte ochilor sufletului idea întregului. În icônele acestea vedem pretutindenea, că se folosesc cu cruțare mare mijlocele artei.

În monumentele vechimii creștine căderea strămoșilor se găsește reprodusă a dese ori și a nume din cauza multelor considerări etice, cari biserica le légă de întâmplarea aceea. Icóna lui Adam celui dintăiu, a cărui cădere a perdit nemul omeneș, reamintesc pe al doilea Adam (I Cor. 15, 45), care i-a împărtășit din nou viață, și așa ține tréză sperarea creștinului, pe cum și încrederea lui în ajutoriu de sus în luptele acelea ale vieții, cari sînt tot atâtea urmări de ale căderii strămoșilor. Icóna lor a fost tot de o dată și un protest împotriva ereselor gnosticilor și o mărturisire a credinței în crearea omului prin Dumnezeu și în restaurarea lui prin pocăință. Acestea le nega adevă ereticul Tațian.

Adam și Eva staă de obicei de o parte și de alta a pomului acoperindu-și goliciunea cu frunze ori cu mânil. În jurul pomului se succese șerpele. În figurile strămoșilor a dese ori se caracterizează foarte bine rușinarea și pocăința. Unele reliefuri au lângă Adam un snop, ér lângă Eva un miel aducend a minte de lucrarea pămîntului și de gătirea hațnelor, cari îi așteptă. Une oria scena se lărgesc: Dumnezeu însu-și, Cuvintul lui Dumnezeu în figură tinerescă, dá lui Adam snopul, éră Evei mielul. Într'o icónă Eva a luat deja un măr, éră Adam se escusă la Dumnezeu.¹⁾

Avel e prefigurarea cea mai veche a Mântuitoriu. În reliefurile sarcofagelor vedem pe cei doi frați cu darurile lor de jertfă înainte lui Dumnezeu, o figură venerabilă, carea șede și respinge jertfa lui Cain.

Reprezentarea lui Noe se găsește foarte a dese ori. El stă într'un scrin în patru unghiuri, care va, să fie corabia. Noe și-a înălțat brațele, pentru ca să primescă ramul de maslin, care-l aduce porumbul. De alte ori Noe stă la feresta corabiei. Acesta stă pe o stîncă, muntele Ararat, ori nótă pe apele potopului. E icóna bisericii luptătoare, carea în mijlocul furtunilor lumii imbie tuturora o nae de adăpostire, carea îi duce la limanul vieții fericite. Nenumăratele icône ale corabiei lui Noe voiaă, să aducă credincioșilor a minte de precelința, în care i-a împărtășit Dumnezeu chemându-l la credință. În cripte și pe morminte icóna aceste năi însămnă comuniunea bisericească a sfinților, în care au murit credincioșii cei înmormîntați acolo. Ea ilustră decf inscripția mormintelor „In pace“.

În Avraam biserica venera puterea credinței, ér în Isaac prefigurarea Mântuitoriu celui jertfit. Folosirea icónii lor era generală, și herbecele, cel ce a cuprins în jertfă locul lui Isaac, a dat ansă la aceea, ca Christos în posesiile latinesci cele vechi ale creștinilor să se numescă „aries“. Pe cum accentuează și s.

¹⁾ Bottari T. 51.

Ioan din Damasc, s. Gregoriu de Nisa spune pe larg, că el la ast fel de icône de ale jertfirii lui Isaac nu a putut, să privească fără de a lăcrima. S. Augustin și vechii poeți creștini încă amintesc icônele acestea. Representarea jertfirii lui Isaac e într'însele diferită. Une oria pörtă Isaac însu-și lemnele la altariu, în vreme ce Avraam stă lângă altariu, și în nori se vede mâna, simbolul lui Dumnezeu Tatăl. De alte ori îngenuchează Isaac cu mâinile adunate spre rugăciune, și Avraam ridică sabia, în vreme ce berbecele e lângă el. Câte o dată stă Avraam însu-și pe altariu cu brațele întinse mulțămînd și rugându-se, era lângă el sînt Isaac și berbecele. Obiectul acesta le-a plăcut foarte mult creștinilor celor vechi. Îl găsim nu numai în frescuri frumoase în catacombele s. Calist și în ale s. Priscile, ci și pe sarcofage și pe inele. — Moisi, conducătorul poporului evreu, marele legislator, încă a fost unul din tipurile cele mai de frunte ale lui Christos. De aceea îl și găsim pe monumente de tot felul de ale vechimii creștine. Îl

găsim depins în momentul, când deslegându-și încălțămintele și să se apropie la rugul, cel ce ardea, pentru ca să primescă misiunea de a fi conducătorul lui Israil. El e de-a rîndul singur, și privirea înspăimîntată îi e îndreptată într'acolo, de unde l-a sunat glasul lui Dumnezeu. Acesta une oria e exprimat prin o mână în nori; așa într'o icônă din catacombele s. Calist. De alte ori Dumnezeu e depins ca un bătrân venerabil. Representarea acesta a lui Moisi, pe cum ne spun ss. Gregoriu de Nazianz și Augustin, însemnă de altmîntea primirea botezului: credinciosul vind, să se apropie la Dumnezeu a lăpădat de la sine vițiile, în tocmal pe cum Moisi a lăpădat încălțămintele. ¹⁾

(Va urma.)

¹⁾ S. Greg. Naz. orat. 42; s. Aug. serm. 101.

Ben Hur

saü

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

Idea, că un ast fel de Dumnezeu va trimite omenimii un răscumpărătoriu în loc de a-l trimite un împărat, se înfățișă lui Ben Hur într'o lumină nu numai nouă, ci și limpede așa, cât era aproape de a recunoșce mai marea lipsă a unui dar ca acesta și mai marea consonanță a lui cu natura unei dumnezeiri ca acesta. Așa nu se putu deci împotrivi dorinței de a întreba:

„Așa dară după ce a venit, Valtasare, mai crești tu și acuma, că el e un răscumpărătoriu și nu un împărat?”

Valtasar îi aruncă o privire blândă și gânditoare.

„Cum să te înțeleg?” răspuse el la rîndul său. „Spiritul, care din vechime mi-a fost steaua conducătoare, nu mi-s'a mai arătat, de când te-am întîlnit în cortul bunului șeic; ceea ce va să zică, că eu nu l-am mai vădut ori auzit ca mai înainte. Eu cred, că glasul, care a grăit către mine în visurile mele, a fost el; dar alte descoperiri nu am mai avut.”

„Voi, sa-ți revoc în memorie deosebirea dintre noi,” zise Ben Hur cu reverință. „Tu nutriași părerea, că el va fi împărat, dară nu pe cum e împărat Cesarul; tu credeași, că împărăția lui va fi spirituală, era nu lumescă.”

„Așa e,” răspuse Egiptenul, „și eu nutresc încă și acuma tot părerea aceea. Eu vîd, în ce se deosebesce credința noastră. Tu sperezi, că vei găsi pe un împărat al omenilor, eu, că pe un răscumpărătoriu al sufletelor.”

El se opri și privi jos înaintea sa ca unul, care se silește a se lumina cu privire la o idee grea și a-l da expresia potrivită.

„Permite-mi, fiule al lui Hur,” zise el apoi, „permite-mi, să cerc a te conduce la o pricepere limpede a credinței mele. Dacă vei cunoșce, cum o împărăție spirituală, a cărei întemeiere o aștept de la el, va fi mai strălucită în toate privințele de cât o împărăție de strălucirea unui Cesar, atunci poți că vei înțelege mai bine, pentru ce nutresc eu atîta interesare față cu tainica persoană, carea o vom saluta în scurtă vreme. — Nu-ți pot spune, când s'a născut închipuirea despre existența unui suflet în fiesce care om. E probabil, că strămoșii nostri au adus-o cu

sine din grădina, în care locuiseră într' început. Dar aceea o scim, că ea nici o dată nu a dispărut de tot. Câte va popor o perduseră, dară nu toate; ea în unele timpuri se oșluse ori se întunecase; în alte timpuri o sugrumaseră indoeli; dar în bunătatea sa cea mare Dumnezeu ne-a trimis din când în când bărbați aleși, pentru ca să ne readucă la credință și la sperare. — Pentru ce ar trebui să fie în fiesce care om câte un suflet? O fiule al lui Hur, cumpănesce numai pe un moment, că așa trebuie să fie! — A se pune jos și a muri și a nu mai fi mai mult, — nu a fost nici un timp, în care omul să-și fie dorit un sfârșit ca acesta, nici nu a fost nici o dată nici un om, care să nu fie sperat ore ce mai bun pe sama sa. Monumentele poporilor sînt toate tot atâtea protestări împotriva neasistenței după moarte; tot asemenea și statuile și inscripțiile, tot asemenea și istoria. Cel mai mare dintre împărații nostri egipteni poruncise, să se scobescă icóna lui în pîtră. În fiesce care zi ieșise cu o cetă a fară, pentru ca să vadă lucrarea. În sfârșit se terminase; nici o altă icônă nu fusese așa de mare, așa de durabilă: ea îi semăna lui, trăsăturile feței erau ale lui, până și expresia era reprodușă în chip credincios. În clipa aceea superbă va fi zis: „Lăsați, să vină moartea! Pe sama mea este o viață după moarte!” Dorința lui s'a împlinit. Statua aceea există încă și astăzi. — Inse ce fel de viață e viața acesta după moarte, carea și-a asigurat-o în acest chip? Numai o amintire a omenilor, o glorie, fără de ființă ca și lumina lunii pe fruntea acelei statue, o istorie de pîtră, — nimic mai mult. Ce s'a ales într'aceea din împăratul acela? Colo în mormintele împăraților zace un trup balsamat, care odinioară fusese al lui, — o icônă, carea nu e așa de frumoșă la privit ca cealaltă de a fară din pustie. Dar unde, fiule al lui Hur, unde e împăratul însu-și? Cufundatu-s'a ore în nimica? Două mii de ani au trecut, de când fusese și el un om viu ca și tine și ca și mine. Post-a ore răsufarea lui cea mai de pe urmă sfârșitul lui? — A răspunde afirmativ la întrebarea acesta ar însemna a acusa pe Dumnezeu; mai bine să credem în grațioșă lui intenție de a ne dărui o viață după moarte, — o viață adevărată, zic, carea e mai mult de cât o continuare a vieții în amintirea omenilor; o viață cu mergere și venire, cu simțire, scire, putere și cu totă cunoștința; o viață, a cărei dănuire e nemărginită; de și calitatea ei e supusă schimbării. — Tu întrebă,

care e intenția lui Dumnezeu? El dă fiesce căruia din noi la nascere câte un suflet cu simpla lege: numai prin suflet avem să putem dobîndi nemurire. În legea acesta se cuprinde necesitatea aceea, despre care grăii adineaori. — Acuma să ne întorcem gîndirea la alt ceva. Permite-mi, să-ți spun o vorbă despre fericirea, ce se cuprinde în gîndul, că noi toți avem un suflet. Gîndul acesta mai înainte de toate ica morții ceva din grozăvenia ei prin aceea, că el ne înfățișează mórtea ca o schimbare spre mai bine și înmormîntarea ca semănarea unui grăunț, din care va încolți o viață nouă. Și apoi — privește la mine, cum sînt: neputincios, obosit, bătrân, îngrozit și slab; gîndesce-te la simțirile mele cele tocite, ascultă la glasul meu cel ascuțit! O, ce fericire se cuprinde pe sama mea în siguranța, că în dată ce se va deschide mormîntul, pentru ca să primescă învelișul acesta învechit de multa folosire, carele constituie eul meu, în dată ce porțile cele nevădute ale universului, care e palațul lui Dumnezeu, se vor deschide, pentru ca să mă primescă, — un suflet liber nemuritoriu! — Ași dori, să-ți pot descrie fericirea acelei vieți viitoare! Nu zice, că eu nu știu nimica despre ea. Una o știu, și asta îmi ajunge: firea unui suflet cuprinde proprietăți de fel dumnezeesc. În o fire ca acesta nu este nici pulvere de pămînt, nici ori ce necurat; ea trebuie să fie mai limpede de cât aerul, mai luminosă de cât lumina, mai curată de cât ori ce miros bun, — ea e viața în curățenia cea mai desevărsită. — Ce mai vrei, o fiule al lui Hur? După ce știu atîta, să mă disputez ore cu mine însu-mi ori cu tine asupra unui lucru imposibil, — asupra formei sufletului meu? Ori despre aceea, că el unde locuesce? Ori că ce mănîncă și be? Ori dacă e întraripat, ori dacă are proprietatea asta ori ceea? Nu, se mai potrivește a se încrede în Dumnezeu. În totă frumșeța acestei lumi ne dă el o dovadă a deplinirii celei mai înalte. El e ziditorul tuturor ființelor; el îmbracă crinul, el văpsesce trandafirul, el rînduesce, să se formeze stropul de rouă, el crează armonia naturii; cu un cuvînt, el ne-a gătit pentru viața acesta și a statorit condițiile ei, și acestea îmi sînt o garanță așa de sigură, cât eu asemenea unui prunc las cu încredere deplină în grija lui toate, cele ce privesc sufletul meu și viața mea după moarte. Eu știu, că el mă iubesce.”

Bunul om se opri și beu, și mâna, cu care duse paharul la gură, tremura; și amîndoi, Iras și Ben Hur, să împărtășiau în emoțiunea

lui și continuă tăcerea sa. În sufletul tinerului căduse o rază de cunoștință. El începu ca nici o dată mai înainte a înțelege, că o împărăție spirituală va fi de moment mai mare pentru omenii de cât o împărăție pămîntescă, și că în sfârșit răscumpărătorii întru adevăr e un dar mai dumnezeesc de cât cel mai mare împărat.

(Va urma.)

Bólele Oilor.

Paralizia. *Paralizia mieilor* apare de obicei în primele săptămâni ale vieții și se manifestă prin schiopătat, înțepenela încheiturilor și umflarea lor. Mielul slăbește și móre. De cele mai multe ori cauza acestei bóle este o hrană prea abundanță a mamei, alte ori înse cauza e din contră o hrană nesănătoasă. Cele mai bune mijloce de profilaxie ale acestei bóle sînt: o hrană sănătoasă, cumpătată și pășuni prospete. În contra bólei însăși e greu de luptat.

Paraziți. Pelea oilor mai pôte fi invadată a fără de rîe, de păduchi și a dese ori chiar de paraziți mai mari de insecta *tic* etc. Acești paraziți îngreunază animalele și în unele stauale aduc pagube mari. Ele sug sângele animalelor, le neliniștesc foarte mult și vătămă nutrițiunea lor prin neconținutul sugere a sîngelui lor. Pentru a feri oile de asemenea insecte se pot lua următoarele precauțiuni: Să se goléscă în Ianuarie sau în Februarie cu totul staulul, să se curețe bine, după ce tóte găurile și șanțulețele au fost astupate bine, spălându-l cu apă ferbinte sau mai bine încă cu leșie ferbinte. În timpul acesta oile, după ce au fost tunse bine, să se pună pe paie uscate într-o magazie. După două-trei zile să se facă oilor câte o baie cu soluțiune de creolină, să se caute, dacă cum va mai au insecte pe pele, apoi să se bage din nou în staul. Întreg tratamentul acesta trebuie repetat în Iunie. Prin acest tratament insectele și cei alăți paraziți vor dispără.

Dacă se găsește câte un parazit isolat pe pelea oilor, atunci se atinge cu o picătură de acid fenic sau ulei de terebentină, și atunci parazitul își retrage organele sale sugătoare din pele și cade. Smulgerea parazitului e vătămătoare, căci în acest cas capul parazitului rămâne în pele și o irită neconținut.

Obicei rău. Mai e un obicei rău, ce-l capătă unele oi, s'ar numi chiar bóla, a nume: obiceiul de a mânca lâna unei alte oi. Acest obicei se observă mai ales în timpul zilei și trece de la un animal la altul, întindându-se une ori asupra întregii turme. Pe lângă paguba, ce se produce prin stricarea lânei, mai trebuie avut în vedere, că prin introducerea în stomac a lânei se produc îngreunări ale stomacului și ale celor alalte organe digestive, cari micșoréză și mai mult valoarea acestor animale.

Primele animale, la cari se observă acest obicei, trebuie isolate imediat de restul turmei, staulul să fie ținut în întunec chiar în timpul zilei, și pe cât se pôte, să se dea drumul animalelor la locul de pășune și la aer liber. E bine, să li-se dea ovés, legume și paie lor, trifoiu etc.

În fine se pôte recomanda, ca pe lângă hrană bună și îngrijire perfectă să nu se uite a se da în timpul căldurilor mari mai multă apă și sare de lins de cât de obicei. Dar chiar când timpul e umed și nesănătos, să fie sare sub formă de bulgări la dispoziția oilor, ca să lingă dintr'însa, când vor simți trebuință. Să se evite a se da rădăcini sau substanțe medicamentóse la animale sănătoșe, căci s'ar puté obiceiului lesne cu ele, și atunci nu le-ar mai produce efect în cas de bóla.

„Albina“.

Bibliografie.

Anunț literar.

Am onóre a aduce la cunoștința preasțimaților frați preoți, că am luat deja dispozițiunile necesare pentru tipărirea tomului I. al predicilor memoratoriului orator francez *Massillon*, Episcop de Clermont și membru al Academiei franceze. Cartea va cuprinde circa 370—400 pagini 8° mare, va fi tipărită pe hârtie fină, va fi ornată cu portretul ilustrului autor, și va avé un exterior preafrumos. Ea va apăre după contractul încheiat cu tipografia pe la finea lunii lui Maiu a. c. st. n., și numai de cât se va espedia Domnilor abonați. Abonamente se primesc încă până în 20 Maiu a. c. pe aceleași prețuri preafavorabile, ce au fost indicate în invitarea de abonament, adică 2 fl. 10 cr. cu esped. francată, 2 fl. 20 cr. cu esped. recomandată; pentru România și străinătate 5 lei 25 bani, și 5 lei 50 bani. Alumnii seminarelor teologice o vor primi pentru prețul scădut de 1 fl 60 cr. Domnii colectanți de la 10 exemplare colectate vor primi unul grătit. După aparițiunea operei prețul unui exemplar va fi pentru Austro-Ungaria fl. 2.50, pentru România și străinătate lei 6.50. Acei abonați, cari vor răspunde costul abonamentului înainte, vor primi cartea francată sau recomandată după modalitatea aleasă de dînșii; ér aceia, cari nu vor trimite prețul abonamentului înainte, o vor primi cu rambursă (Post-rachnahme, utánvétel), ce costă mai multe spese, cari înse vor avé a le suporta Domnii abonați.

Prea veneratul Ordinariat Diecesan gr. cat. de Oradea Mare a binevoit a recomanda cu căldură aceste cuvîntări bisericesci preoților de sub jurisdicțiunea sa, ba a încuviințat chiar procurarea aceloră și din banii bisericesci pentru bibliotecile parohiale, ca să le pótă procura și acei preoți, cari sînt provăduți cu o dotațiune mai miseră.

Comandele sînt a se face la subscribul traducător sub adresa: locuința *Hájó*, posta ultimă *Pecze-Szüllös*, comitatul Bihar, via *Nagy-Várad*.

Haieü 6 April 1898 st. n.

Ioan Genț
paroch gr. cat. român.

Din lățița „Biblioteca pentru toți“ au apărut de sərbători următorii numeri:

101—102. *Ovid: Metamorfózele*, bucăți alese din primele patru cărți cu o mulțime de notițe.

103—104. *Gopée: Poveste tristă*, trad. de Dum. Stăncescu.

105—106. *Mic vocabular militar* în limbile română, franceză, rusă și turcă.

107. *Cicero: Despre prietinie*, traducere liberă.

109. *D. R. Rosetti: Teatru vol. II*, preluere din franțózescă.

126—127. *Bălăcescu: Poesii*, cuprinde fabule, satire, epigrame ș. a., tóte scrise în o curată limbă românescă, de și ele apărură mai întâiu la 1845.

139—148. *Hamangiu: Procedura civilă*.

149—151. *Hamangiu: Legea timbrelor*; amîndoué volumele acestea cu note și indice.

156. *Dr Ureche: Cronicele Doctorului*, cuprinde câte va capitole de igienă, espuse în o limbă plină de umor.

157—158. *Mic vocabular francez și deprinderi de conversatiune*.

159. *Szavlovski: Cronologie, calendare și reforma calendarului*, o broșură foarte actuală acum, când se agită părăsirea calendarului Iulian și îmbrățișarea noului calendar al Papei Gregoriu.

162—165. *D. Zamfirescu: Viața la țară*, un preafrumos roman.

Atragem luarea a minte a cetitorilor nostri asupra acestor noué broșuri.

A apărut:

Jertfa creștinilor. *Comentar al liturgiilor bisericii grecesci* compus de *Dr Victor Szmigelski*. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminarului archidieceșan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Escelenței Sale Preasfințitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare*.

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

„Opul acesta pôte fi de folos tuturor credincioșilor nostri, dar mai virtos Veneratului Cler archidieceșan, căruia și chemarea sa sublimă îi impune datorința strictă de a studia mai adânc misterii sîntei noastre religii. De aceea recomandăm acest op cu tótă căldura spre a se procura pentru tóte bibliotecile districtelor protopopesci și pentru cele parohiale, ori unde este cu puțință. Asemenea recomandăm Veneratului Cler, să răspândéscă această carte în cercurile cât mai largi ale credincioșilor nostri.“

Blaș din ședința consistorială ținută în 14 Decembre 1897.

A apărut:

M. T. Cicerone despre bėtrănețe tradus de *Andrei P. Liviu* canonic-abate gr. cat. în Lugos, edat de *Gavril Pop* canonic în Blaș. Prețul broș. 50 cr. Blaș 1897. Tipografia seminarului archidieceșan. Sintem informați, că dl editor *venitul curat al acestei publicațiuni l-a destinat pentru un scop cultural*.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

Concurs.

La edificarea nouei biserici gr. cat. din Velcheriü se eserie concurs de licitațiune minnuendă în cere restrins, ce se va ține în 15 Maiu a. c. st. nou la 10 ore înainte de amézi. Prețul strigării 14923 fl. 03 cr. v. a. Doritorii concurenți sînt datorii a depune 5% ca cautiune înainte de începerea licitațiunii minuende în bani gata ori în hărtii de valóre austro-ungară. Curatoratul își rezervă dreptul de a alege dintre întreprindători pe acela, care ar presta garanță mai mare și s'ar vedé mai capace fără de a lua în considerațiune pe cel mai ıestiu licitante, ori se va alia cu un întreprindătoriu de încredere, care va da curatoratului garanța cerută. La licitațiune numai arhitectii sau măestri murari pot lua parte.

Planurile, preliminarul, condițiunile de licitare și contractul se pot vedé în cancelaria parohială din Velcheriü înainte de licitare în ori ce timp.

Velcheriü 23 April 1898.

Oficiul parohial gr. cat.
al Velcheriului.

(16) 1—2